

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษามีรูปแบบได้หลากหลาย เช่น การศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมุ่งเพื่อการศึกษาการดำเนินชีวิตและสังคม การศึกษากับการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมคุณธรรม การศึกษาการเศรษฐกิจจะเห็นได้ว่า ทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาทั้งนั้น เป็นที่ทราบกันแล้วว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์พัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขตามอัตภาพของตน ในส่วนเรื่องของการเกษตรนั้น โดยทั่วไปจะคิดแต่เรื่องการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้แคบไปเพราะกิจการทางด้านเกษตรนี้มีความหมายมากกว่านี้ เช่นการแสวงหาพันธุ์ใหม่ การปรับปรุงพันธุ์ การตลาด การแปรรูป ดังนั้นการจัดการศึกษาเกษตรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการปฏิบัติดังนี้ (มณฑป, 2530)

1. การจัดการศึกษาเกษตรยึดหลักการเรียน โดยการกระทำจริงเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น
2. โรงเรียนเป็นแห่งวิชาการของการเกษตรชุมชน
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเกษตร
4. การศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยสม่ำเสมอ
5. วิชาการทางการเกษตรและแนวทางปฏิบัติต้องทันสมัยอยู่เสมอ

จากนโยบายของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการในปี 2538 ได้กำหนดให้ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การบริหารและการกระจายอำนาจการศึกษาซึ่งโดยจัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาปี พ.ศ. 2539 - 2550 ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน

1. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลักส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติจริง
2. การปฏิรูปหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมีกระบวนการและเนื้อหาที่ครอบคลุม เชื่อมโยงและต่อเนื่องเน้นการกระจายการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และให้แต่ละท้องถิ่นกำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับตนเอง

3. การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับกระบวนการผลิตการใช้ และ การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา

4. การปฏิรูประบบการบริหารจัดการ จัดระบบบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพ และกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้นสถานศึกษา เป็นหน่วยวางแผนยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร พัฒนาระบบการวางแผน การระดมและจัดสรรทรัพยากร การควบคุม ติดตาม ประเมินผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ และ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

จากการปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการจัดการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจในระดับ มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่มีทั้งหมด 8 สหวิทยาเขต (สำนักงานสามัญ ศึกษาจังหวัดเชียงใหม่, 2542)

1. สหวิทยาเขตยุพราช
2. สหวิทยาเขตนครพิงค์
3. สหวิทยาเขตภูพิงค์
4. สหวิทยาเขตเพชรเวียงพิงค์
5. สหวิทยาเขตอินทนนท์
6. สหวิทยาเขตบูรพาเชียงใหม่
7. สหวิทยาเขตนพบุรี
8. สหวิทยาเขตพิงคนคร

จากการแบ่งสหวิทยาเขตเพื่อเป็นการง่ายต่อการบริหารจัดการภายในสหวิทยาเขต ในแต่ละสหวิทยาเขต มีการจัดเตรียมแผนงานเพื่อการเข้าสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของแต่ละสหวิทยาเขต

จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษานี้ เป็นการเปิดกว้างในการจัดการศึกษาทั้งในด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และกระบวนการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเกษตรกรรมด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วยการวาง กรอบทางมาตรฐานและตัวชี้วัดโดยวางเป้าหมายไว้ 3 ด้านคือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิตเพื่อกำหนดให้ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาภายในสหวิทยาเขตเพื่อให้การดำเนิน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กระบวนการในการจัดการศึกษา ด้านการเกษตรของแต่ละโรงเรียนภายในสหวิทยาเขตได้มีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง ด้านการ บริหารจัดการ การเรียนการสอนการพัฒนาครูและบุคลากรอื่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ในด้านกระบวนการรูปแบบนั้นตั้งแต่อดีตมาเรามุ่งเน้นให้นักเรียนให้เกิดทักษะในการ

ปฏิบัติจริง และมักจะเน้นตัวครูเป็นผู้กำหนดความรู้ให้ ปัจจุบันสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงมากมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในภาคต่างๆอีกทั้งระบบการสื่อสารทางคมนาคมต่างได้พัฒนามาก ในขณะที่โลกทางเทคโนโลยีเจริญโลกข่าวสารทันสมัยมากขึ้น สิ่งทีกล่าวมานี้เป็นมูลเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ได้รับสิ่งทีมากระทบอยู่ในขณะที่สื่อต่างๆ และโลกเทคโนโลยีเข้ามา ในขณะที่ภาคการเกษตรผลเมืองส่วนใหญ่ยังอยู่ในชนบทอีกทั้งระดับการศึกษาก็ไม่เพียงพอที่จะรับรู้จากเทคโนโลยี จึงทำให้ภาคการเกษตรมักล่าหลังส่งผลให้ตัวนักเรียนซึ่งส่วนมากผู้ปกครองอยู่ในภาคนี้เกิดทัศนคติที่ไม่ชอบการเกษตร

ดังนั้นในทางการศึกษาซึ่งมุ่งเน้นทางด้านการพัฒนาคน และพัฒนาสติปัญญาของเด็กนักเรียนมีความสำคัญทางด้านนี้มาก ในแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเกษตรกรรมซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คิดหาวิธีแก้ไขทางด้านทัศนคติเกี่ยวกับการเกษตรในตัวนักเรียน เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดรักและชอบในอาชีพเกษตรกรรมได้คิดว่าการจัดการเรียนการสอนน่าจะใช้ตัวตนของนักเรียนมากำหนดการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องอาศัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนมุ่งการประกอบอาชีพทั้งขณะเรียนและจบการศึกษาแล้ว จากมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการทางโรงเรียนของสหวิทยาเขตบูรพาเชียงใหม่ ได้ดำเนินการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเกษตรเป็นอย่างไร และใช้การดำเนินการอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเกษตรกรรมตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์ทำให้รู้ถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ทั้งในด้านความคิดเห็นและรูปแบบที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในแนวทางการปฏิรูป

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษากระบวนการและการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ของสหวิทยาเขตบูรพาโดยศึกษา จากกลุ่มครูเกษตร นักเรียนและผู้ปกครอง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้าน

- การบริหารและการจัดการ
- การจัดการเรียนการสอน
- การพัฒนาบุคลากร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูป หมายถึง การจัดการศึกษา ศึกษาด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูบุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน
2. วิชาเกษตรกรรม หมายถึง ทุกรายวิชาที่ทางโรงเรียนเปิดสอน ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุงปี 2533
3. การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ 2550
4. สหวิทยาเขตบูรพาเชียงใหม่ หมายถึง กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นหนึ่งในสหวิทยาเขตทั้งหมด 8 สหวิทยาเขต ซึ่งประกอบไปด้วย 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนคอยสะเก็ดวิทยาคม โรงเรียนออนเหนือ โรงเรียนสารภีพิทยาคม หน้าที่พัฒนาในทุกด้านตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
5. การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูป หมายถึง
 - ขั้นตอนการวางแผน ขั้นดำเนินการตามแผน ขั้นประเมินผล ในแบบสอบถามที่ใช้ถามความคิดเห็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมของครู นักเรียนและผู้ปกครอง
 - ขั้นการวางแผนงาน ขั้นดำเนินการตามแผน ขั้นการตรวจสอบประเมินผล ขั้นนำผลการประเมินมาปรับปรุง ในแบบสอบถามความคิดเห็นด้านบริหารจัดการของหมวดวิชา ของครู